

Korte risicobeoordeling

***Apiosporina morbosa* (Schwein.) v. Arx (EU- Q)**

Naam waaronder gereguleerd: *Apiosporina morbosa* (Schwein.) v. Arx

Categorie: schimmels en oömyceten

Datum: december 2019

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: geen meldingen (EPPO Global Database, 01.05.2019)

Buiten de Europese Unie: Mexico, de Verenigde Staten (VS) en Canada (EPPO Global Database, 01.05.2019)

Waardplanten

- *Prunus domestica* L. (pruim)
- *Prunus cerasus* L. (zure kers)

Dit zijn de soorten die EFSA_Panel_on_Plant_Health et al. (2018) beschouwen als de 'major hosts'. Een groot aantal andere *Prunus*-soorten zijn ook bekend als waardplant, maar er is onzekerheid over de vatbaarheid van deze soorten voor *A. morbosa*. Dit geldt o.a. voor *P. avium* (zoete kers) en *P. serotina* (Amerikaanse vogelkers). Mogelijk dat binnen de soort *A. morbosa* sprake is van waardplantspecialisatie. Men moet er dus rekening mee houden dat ook andere soorten significante schade kunnen ondervinden door de schimmel.

Belangrijkste pathways

1. Planten bestemd voor opplant van *Prunus* L. met uitzondering van zaden

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	1	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	1	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	4	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	3	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	3	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	4	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	6	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	2	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 3 [1-5]

Biologie

De schimmel koloniseert de takken en twijgen van de waardplanten.

Wet- en regelgeving

Sinds 14 december 2019 geldt een (tijdelijk) importverbod van planten bestemd voor opplant van o.a. *Prunus* L., met uitzondering van zaden, *in vitro* materiaal en op natuurlijke of kunstmatige wijze gekweekte miniatuurplanten (bonsais) uit derde landen (Uitvoeringsverordening (EU) 2018/2019).

Voor op natuurlijke of kunstmatige wijze gekweekte miniatuurplanten uit de meeste derde landen gelden bijzondere eisen waaronder ten minste zes officiële inspecties per jaar die gericht moeten zijn op relevante quarantaineorganismen en waarbij ten minste elke rij op de kwekerij of het perceel is geïnspecteerd en per genus 300 planten (of 10% van de planten indien er meer dan 3000 planten van een genus aanwezig zijn) in detail zijn bekeken (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VII, punt 30).

Er geldt ook een importverbod voor alle *Prunus*-planten bestemd voor opplant met uitzondering van zaden uit de meeste niet-Europese landen. Canada en de VS zijn uitgezonderd van dit verbod (Uitvoeringsverordening (EU) 2019/2072, Bijlage VI, punt 9).

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten en intercepties bekend in de EU (EPPO Global Database, Europhyt, 30.09.2019).

Score

Vanwege het importverbod en afwezigheid van vondsten en intercepties 'score 1'.

P2 (transfer): 5 [1-5]

De pathway is planten bestemd voor opplant.

P3 (kans op vestiging na transfer): 5 [1-5]

Het Nederlandse klimaat is waarschijnlijk geschikt voor vestiging. Het organisme kan zich waarschijnlijk in de gehele EU vestigen mits waardplanten aanwezig zijn (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2018).

P4 (kans overleven uitroeiactie): 4 [1-4]

Het organisme verspreidt zich via ascosporen in de lucht. Er is geen informatie gevonden over de afstanden waarover de sporen worden verspreid. Van andere schimmelsoorten is aangetoond dat ascosporen via de wind over grote afstanden kunnen worden verspreid, tot 1000 m of meer (Rieux et al., 2014). Bij een kleine uitbraak kan het organisme mogelijk nog worden uitgeroeid door alle *Prunus*-planten in het zichtbare besmette gebied en een buffer eromheen te verwijderen.

Effect op perceelsniveau: 3 [1-5]

De schimmel tast de takken van de boom aan. Dunne takken sterven vaak af terwijl de dikkere takken nog meestal meerdere jaren overleven. Schade wordt vooral gemeld in oudere artikelen. Mogelijk dat door toepassing van fungiciden het organisme minder schade geeft in Noord-Amerika dan in het verleden. Cultivars variëren in de mate van resistent tegen het organisme (Anonymous,

2015). Er is onzekerheid over de mate waarin fungiciden die nu worden toegepast in de teelt schade door *A. morbosa* kunnen voorkomen.

Mate van verspreiding: 3 [1-4]

Sporen worden verspreid over korte afstanden via wind en spatwater (Snover & Arneson, 2002). De verwachting is dat op langere termijn een groot deel van het areaal (meer dan 25% van de percelen) jaarlijks besmet raakt (score 3).

Productiewaarde-teelt: 2 [1-6]

De productiewaarde van pruimen en zure kersen was ongeveer 6 miljoen euro in 2018. Daar komt de productie van plantmateriaal nog bij. De totale productiewaarde wordt geschat tussen de 5 en 20 miljoen euro zijn (score 2). (indien zoete kers (*P. avium*) ook economische schade kan ondervinden, dan score '3').

Impact op groene ruimte: 4 [1-5]

In particuliere tuinen kunnen symptomen optreden. Het aantal pruimenbomen en zure kersen in particuliere tuinen is echter beperkt.

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

Specifieke eisen kunnen worden gesteld aan productieplaatsen van *Prunus*-planten. Door mogelijke verspreiding vanuit de omgeving kan het moeilijk zijn productieplaatsvrijheid te garanderen.

Productiewaarde-export: 2 [1-6]

De productiewaarde van planten bestemd voor opplant van vatbare *Prunus* spp. wordt geschat tussen de 5 en 20 miljoen euro.

4. Referenties

- Anonymous (2015) Black knot: *Apiosporina morbosa*. Cornell University, USA. The Plant Disease Diagnostic Clinic. Available at: <http://plantclinic.cornell.edu/factsheets/blackknot.pdf> (accessed 31 August 2015).
- EFSA_Panel_on_Plant_Health, Jeger M, Bragard C, Caffier D, Candresse T, Chatzivassiliou E, Dehnen-Schmutz K, Gilioli G, Grégoire J-C, Jaques Miret JA, MacLeod A, Navajas Navarro M, Niere B, Parnell S, Potting R, Rafoss T, Urek G, Van Bruggen A, Van der Werf W, West J, Winter S, Gonzalez-Dominguez E, Vloutoglou I, Bottex B & Rossi V, 2018. Pest categorisation of *Apiosporina morbosa*. *EFSA Journal*, 16, e05244. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5244>
- Rieux A, Soubeyrand S, Bonnot F, Klein EK, Ngando JE, Mehl A, Ravigne V, Carlier J, de Lapeyre de Bellaire L (2014) Long-distance wind-dispersal of spores in a fungal plant pathogen: estimation of anisotropic dispersal kernels from an extensive field experiment. *PLoS ONE* 9(8): e103225. doi:10.1371/journal.pone.0103225
- Snover KL, Arneson PA (2002) Black knot. The Plant Health Instructor. DOI: 10.1094/PHI-I-2002-0926-01. Available at: <http://www.apsnet.org/edcenter/intropp/lessons/funghi/ascomycetes/Pages/BlackKnot.aspx> (accessed 12 November 2015)

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld

de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.